

Πρὶν κατασκευασθῇ αὕτη γνωρίζομεν ἐκ τοῦ Θουκυδίδου, ὡς παρατηρήσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ, ὅτι ἡ ἐκ τῶν ὑδατίων πάντως τοῦ βράχου, κατασταλαζόντων εἰς τεχνητάς ὑπονόμους, σχηματιζομένη πηγὴ, ἡ Καλλιρρόη, παρείχετο τὸ ἄσθενές της νᾶμα εἰς τοὺς παναρχαίους Ἀθηναίους, ὀλίγον κατωτέρω τῆς πύλης τῆς τότε μικροπόλεως τῶν. Καὶ ὅταν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἐστέρεινε καὶ αὕτη, φρέατα ἐγγὺς ἀνορυθνέντα ἀντικαθίστων αὐτήν. Δύο τοιαῦτα φρέατα εὐρέθησαν ἐνταῦθα, τὸ μὲν παρὰ τὴν δεξαμενὴν Α, τὸ δὲ παρὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον. Τὰ φρέατα ταῦτα κατεχώσθησαν κατόπιν ὅταν ὁ Πεισιστράτος κατασκεύασε τὴν Ἑννεάκρουνον καὶ ὅτι τοῦτο πράγματι συνέβη ἀποδεικνύουσι τὰ θραύσματα ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὅποια καὶ μόνον εὐρέθησαν μεταξὺ τῶν ἐν τῇς φρέασι χωμάτων. Καὶ τοῦτο ἄρα προσέρχεται ὡς νῆα ἀποδείξεις τοῦ ὅτι ἐπὶ Πεισιστράτῳ πλουσιοπάροχος τις κρήνη κατέστησε περιττὰ ὅπως τὴν πρῶην Καλλιρρόην, οὕτω καὶ τὰ φρέατα ἐκεῖνα. Ἄλλως δὲν ἤθελον καταχωσθῇ ταῦτα ἀκριβῶς κατὰ τοὺς χρόνους τούτους.

Αἱ ἀνασκαφαί, ἃν καὶ ἐγγίξουσιν ἤδη εἰς τὸ τέρμα των, δὲν ἐτελείωσαν ὅμως ἀκόμη.

ΓΕΩΡ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Συνεδρίασις τῆς 21 Δεκεμβρίου 1892. — Διελέγχθησαν ὁ ἐν Ἰνσβρουκ τῆς Αὐστρίας καθηγητῆς κ. E. Reisch περὶ τοῦ Ἡφαίστου τοῦ Ἀλκαμένους, ὁ κ. G. von Hiller περὶ ἐπιγραφῶν τῆς Ρόδου, ἐν αἷς μνημονεύονται καλλιτέχναι Ρόδιοι, καὶ ὁ διευθυντῆς τῆς σχολῆς κ. Δαίρπελδ περὶ τῶν παρὰ τὴν Ἑννεάκρουνον ἀνασκαφῶν. Ὁ κ. Reisch ὁρίσθη ἐκ τῆς ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τῆς συναγωγῆς Ἀττικῶν ἐπιγραφῶν ὑπ' ἀρ. 319 ἐπιγραφῆς, ἐν ᾗ γίνεται λόγος περὶ τῆς γενομένης δαπάνης κατὰ τὴν ἀνέγερσιν δύο ἀγάλματων καὶ δὴ ὁρισμένως μνημονεύεται «μισθὸς τοῖς ἐργασμένοις τὸ ἄνθεμον ὑπὸ τὴν ἀσπίδα». Τὰ δύο ταῦτα ἀγάλματα («μισθὸν τῷ εἰσαγαγόντι τὸ ἀγάλματι καὶ στήσαντι ἐν τῷ νεῷ») φέρεται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ) ὑποθέτει ὁ κ. Reisch στηθέντα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἀσπίδα εἰς τῆς Ἀθηνᾶν ἀναφέρον, πιθανώτατα εἰκάζει ὅτι πρόκειται περὶ τῆς παρεστηκυίας τοῦ Ἡφαίστου Ἀθηνᾶς ἐν τῷ ὑπὲρ τὸν Κεραμεικὸν (τὴν ἀγορὰν δηλονότι τῶν Ἀθηνῶν) καὶ τὴν βασιλείον στοὰν κειμένῳ ναῷ τοῦ Ἡφαίστου, ὅστις κακῶς νῦν φέρεται τοῦ Θησέως τὸ ὄνομα (Παυσαν. I 14, 5). Ὁ ναὸς οὗτος ἔκειτο ἐν τῇ συνοικίᾳ τῶν Χαλκῶν, ὀλίγους καὶ ἥμερον ἐκεῖ που ἔχουσιν ἰδρυμένα τὰ ἐργαστήρια, καὶ ἡ θέσις αὕτη ἐξηγεῖ τὸν συνδυασμὸν τῶν δύο προστατῶν θεοτήτων τῆς τάξεως ταύτης τῶν βιομηχανίων Ἀθηναίων. Τὸ ἀγάλμα τοῦτο τῆς Ἀθηνᾶς ἦρτε κατόπιν ὁ λαὸς ν' ἀνεύρῃ μεταξὺ τῶν σωζομένων τύπων αὐτῆς καὶ διὰ μακρῶν τὰ τοῦ θέματος τούτου ἀναπτύξας καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ τύπος αὐτῆς ἐπανέρχεται ὄντως ἐν τῇ Βοργησίᾳ Ἀθηνᾶς. Ταύτης ἡ ἀσπίς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὑπ' αὐτὴν δὲ παρατηρεῖται ἄνθεμον. Τοιουτοτρόπως συσχετίζει πρὸς τοῦτο τὸ ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἐκείνῃ ἐπιγραφῇ ἀναφερόμενον ἄνθεμον. Ἀλλ' ὁ ναὸς τοῦ Ἡφαίστου σώζεται εὐτυχῶς ἐτι, καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐστοχάσθη, προτείνει ὁ κ. R. νὰ γίνῃ νῦν, ν' ἀνασκαφῇ δηλονότι τὸ ἔδαφος τοῦ σηκοῦ παρὰ τὸν δυτικὸν τοίχον πρὸς ἀνέυρεσιν τῶν θεμελίων τοῦ βράχου τοῦ ἀγάλματος. Ἄν ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου ὄντως ἴσταντο τῶν δύο θεῶν τὰ ἀγάλματα, τοῦτο θ' ἀποδειχθῇ ἡμέσως ἐκ τοῦ σχήματος καὶ μεγέθους αὐτοῦ. Ὁ κ. Δαίρπελδ ἀνεκοίνωσε διὰ τοῦτο ἡμέσως εἰς τοὺς παρόντας ὅτι ἡ σχολὴ θὰ ζητήσῃ τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ χώρου τούτου. — Ὁ κ. von Hiller ἀνευρίσκει ἐν Ροδίαις ἐπιγραφαῖς σειράν καλλιτεχνῶν ἀρχαίων κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ πρώτου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, ἀνγκάζοντες ἐπομένως εἰς ἄλλην ἐποχὴν ἢ ἐκείνην

εἰς ἣν ἄλλοι σοφοὶ συμπεριέλαβον πάντας τοὺς καλλιτέχνας τῆς Ρόδου, τὴν ἀπὸ τοῦ 220 μέχρι τοῦ 168 πρὸ Χριστοῦ. Ἀμφοτέρων τῶν ῥητόρων τὰ θέματα ἦσαν πραγματεῖαι διεξοδικαὶ πλήρεις λεπτομερειῶν ἐπιστημονικῶν καὶ συμβολῶν σπουδαίων εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης. — Ὁ κ. Δαίρπελδ ἐσημείωσε τὴν ἀνεύρεσιν δύο φρεάτων καταχωσθέντων ἤδη κατὰ τὸν βον π.Χ. αἰῶνα, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐν τοῖς χωμασιν αὐτῶν θραύσματα ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ κτίσμα τοῦ Πεισιστράτου κατέστησε τὰ φρέατα ταῦτα περιττά, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τόσον ἐνωρὶς κατεχώσθησαν. Τοιουτοτρόπως νέον τεκμήριον προστίθεται εἰς βεβαίωσιν περὶ τῆς κατὰ τὸν χρόνον τούτον ὑπάρξεως τῆς Ἑννεάκρουνον, ἧς τὴν θέσιν μαρτυροῦσι τὸ τε μέγα ἐνταῦθα τελευτὸν ὕδαγωγεῖον καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ εἰς παρακειμένην κατεστραμμένην δεξαμενὴν τὸ ὕδωρ φέροντες πηλῖνοι ἀρχαιότατοι σωλῆνες.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Ὁ Πetteνκόφερ περὶ χολέρας.

Εἰς τὴν Ἱατρικὴν ἐταιρίαν τοῦ Μονάχου ὁ διάσημος καθηγητῆς τῆς Ὑγιεινῆς Petteνκόφερ ὠμίλησε περὶ χολέρας, ἐξέθηκε δὲ τὰς ἐν Ἀμβούργῳ παρατηρήσεις του, καὶ ἀνέπτυξε τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιστημονικὰ πορίσματα. Ὁ Petteνκόφερ νομίζει τὴν περὶ μεταδόσεως θεωρίαν ἐντελῶς σαθράν. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἤδη ἐξέφερον οὗτος τὴν γνώμην, ὅτι ἡ χολέρα γεννᾶται ἐξ εἰδικοῦ σπέρματος, ὅπερ ὅμως μόνον ὑπὸ τινος συνθήκας, αἵτινες καλοῦνται ὑπ' αὐτοῦ τοπικαί, χρονικαί, καὶ ἀτομικαί προδιαθέσεις, δύναται ν' ἀναπτύχθῃ. Μὲ αὐτὴν τὴν γνώμην ὅμως δὲν συμφωνοῦσιν αἱ ιδιότητες τοῦ ὑπο τοῦ Κῶν ἐν τοῖς ἀποχωρήματι τῶν χολεραίωντων εὐρεθέντος κομματσοειδὸς βακτηριδίου· τὸ ἐν λόγῳ βακίλλιον δὲν δύναται ὡς ἐκ τούτου νὰ εἶνε μόνον αὐτὸ ὁ πρόξενος τῆς χολέρας. Ὅπου ἡ χολέρα παρίσταται ἐπιδημικῶς, ὑπάρχει ἀναγκαιῶς τοπικὴ προδιαθέσις. Ἀτομικὴ προδιαθέσις ἄνευ τοπικῆς προδιαθέσεως δὲν φέρει ἐπιδημίαν χολέρας. Ἡ δὲ τοπικὴ προδιαθέσις εὐνοεῖ μὲν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χολέρας, ἀλλὰ τὴν ἀτομικὴν προδιαθέσιν δὲν μεταδίδει.

Ὅτι τὸ κομματσοειδὲς βακτηρίδιον δὲν ἰσχύει μόνον αὐτὸ νὰ γεννήσῃ χολέραν δύναται νὰ ἀποδειχθῇ (κατὰ τὸν Petteνκόφερ πάντοτε) μόνον διὰ πειραμάτων μόλυσμῳ δι' αὐτοῦ ἐπ' ἀνθρώπου, ὅστις ἐξ ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς πλασμάτων μόνος εἶνε ἐπιδεκτικὸς χολέρας. Ἀνάγκη ὅμως ὅπως τὰ πειράματα τοῦ μόλυσμῳ γίνωσιν εἰς μέρος ὅπερ ἡ ἔχει ἀποδειχθῇ ἐλεύθερον χολέρας, ὅπως τὸ Λυὼν, ἡ Στουτγάρδη κτλ., ἡ εἰς μέρος τὸ ὅποιον καὶ ἐν ἀκόμῃ ἄλλοτε πρὸς καιρὸν ἦτο ἐπιδεκτικὸν χολέρας, πρὸς τὸ παρὸν δὲν εἶνε, ἐκεῖ δηλ. ὅπου τὸ χολερικὸν σπέρμα δὲν δύναται νὰ διαδοθῇ, ὅπως π. χ. εἰς τὸ Μόναχον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐκ τούτων ὁρμώμενος ὁ Petteνκόφερ κατέπλε μέγαν ἀριθμὸν κομματσοειδῶν βακτηριδίων, τὰ ὅποια εἶχε προμηθευθῇ ἐκ προσφάτου καλλιτεργείας τοῦ καθηγητοῦ Γάφφου ἐξ Ἀμβούργου· μετὰ τὸν Petteνκόφερ τὸ αὐτὸ πείραμα ἔκαμεν ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ὁ καθηγητῆς Ἑμμεριχ. Οἱ δύο πειραματισταί, μόλοντί πρότερον ἐξουδετέρωσαν τὸ γαστρικὸν ὕγρὸν τοῦ στομάχου των, οὔτε ἔμετον οὔτε διάρροϊαν ἔσχον. Ἡ γενικὴ των κατὰστασις διέμενεν ἀβλαβὴς, εἶχον ἐξαίρετον ὄρεξιν, καὶ οὐδαμῶς διάρροϊαν. Ἡ μικροβιολογικὴ ἐξέτασις τῶν ἀποχωρημάτων ἀπέδειξε πληθὺν βακτηριδίων χολέρας.

Μὲ μόνον τὰ χολερικά βακίλλια ἀλλὰς δὲν δύναται κατὰ τὸν Petteνκόφερ νὰ ἐξηγηθῇ καὶ μία ὁλόκληρος σειρά βεβαίων ἐπιδημικῶν περιστατικῶν, π. χ.